

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa 11. helluntain jälkeisestä sunnuntaista 9.8. ja päättyy 20. helluntain jälkeiseen sunnuntaihin 11.10.

Etsikkoajoja

MATT. 11: 20–24

11. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 9.8.

Kreikan sanaa *episkope* käytetään neljä kertaa Uuden testamentin alkutekstissä. Pietarin kehotussanoissa se on käännetty suomeksi kuvaamaan sitä, kun Jumala kohtaa ihmisen: ”Eläkää moitteettomasti pakanoiden keskellä, jotta he teitä pahan tekijöiksi panetellessaan havaitsisivatkin hyvät tekonne ja ylistäisivät Jumalaa sinä päivänä, jona hän kohtaa heidät” (1. Piet. 2:12). Jeesuksen sanoissa, jotka hän lausui itkiessään Jerusalemin kohtaloa, se on suomennettu etsikkoajaksi: ”Kunpa sinäkin tänä päivänä ymmärtäisit, missä turvasi on! Mutta nyt se on sinun silmiltäsi kätkeyty. Vielä tulet näkemään ajan, jolloin viholliset rakentavat ympärillesi vallin, saartavat sinut ja käyvät kimppuusi joka puolelta. He murskaavat maan tasalle sinut ja sinun asukkaasi. Sinuun ei jätetä kiveä kiven päälle, koska et tajunnut etsikkoajaksi.” (Luuk. 19:42–44.)

Tämän sunnuntain aihe, Etsikkoajoja, vie ajatukset juuri siihen, kun Jumalan sana kohtaa ihmisen. Hän tulee sinne, mistä ei voida omin voimin mennä hänen tykönsä. Jumala tarjoaa kohtaamalleen ihmiselle pelastusta. Syntiinlankeemuksen tähden koko ihmiskunta on luonnostaan perisyntin alainen. Jesaja sanoi: ”Me harhailimme eksyneinä kuin lampaat, jokainen meistä kääntyi omalle tielleen” (Jes. 53: 6). Vanhan testamentin alkukielissä yksi syntiä kuvaava sana on suomenkieliseltä perusmerkitykseltään ’eksyä tieltä’. Ihminen hylkäsi oikean tien, Jumalan tahdon ja totuuden. Jesaja puhui pahojen tekojen ja luopumuksen vuoksi tulleesta syntivelasta ja siitä johtuvasta rangaistus.

Kohdatessaan ihmisen Jumala haluaa tehdä tiettäväksi, että hän ei halua yhdenkään ihmisen joutuvan kadotukseen vaan pelastuvan. Hän haluaa ottaa mei-

dät takaisin yhteyteensä, mutta ennen sitä on syntivelat maksettava. Syyllisyyden ja rangaistuksen välistä yhteyttä kuvataan ilmaisuilla ”kantaa syyllisyys” tai ”kantaa pahat teot”. Jos Jumala olisi pistänyt meidät kantamaan omien syntiemme rangaistuksen, se olisi merkinnyt meille automaattisesti ikuista eroa hänestä. Jumala lähetti meille kuitenkin Vapahtajan, Herran palvelijan, josta Jesaja puhui. Hän kantoi, ”sälytti päälleen” koko ihmiskunnan pahat teot (Jes. 53:11). Sijaiskärsijä, Jeesus, Jumalan Poika, kantoi synnin, velan ja rangaistuksen. Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa.

Ennen tämän päivän evankeliumia kerrotaan Jeesuksen säälistä kansaa kohtaan. Ihmiset olivat hengellisessä mielessä näännyksissä ja heitteillä, kuin lammaslauma ilman paimenta (Matt.9:36). Sitten hän lähetti opetuslapsensa Israelin kanssa eksyneiden lampaiden luo julistamaan: ”Taivasten valtakunta on tullut lähelle” (Matt. 10:7). Monella tavalla, esimerkiksi sairaita parantamalla Matteus kertoo Jeesuksen vaikuttaneen Gennesaretin järveä ympäröivällä alueella. Alue oli saanut aivan erityisen armon. Mutta suuremmasta Jumalan tahdon tietämisestä on seurauksena myös suurempi vastuu.

Psalmissa todetaan, että ”Herra katsoo taivaasta maan ihmisiin, hän tutkii, onko kellään ymmärrystä, onko ketään, joka etsii Jumalaa” (Ps. 14:2). Jeesus teki juuri näin. Hän katseli Korasinia, jota ei ole mainittu muualla kuin Raamatussa. Hän katseli Betsaidaa, kalastajakylää Jordanin länsipuolella, josta Andreas, Pietari ja Filippus olivat kotoisin (Joh.1:44). Näiden kahden kaupungin mainitseminen nimenomaan niiden voimallisten tekojen vuoksi, joita Jeesus niissä teki, osoittaa hänen tehneen paljon ihmetekoja, vaikka evankeliumit eivät niistä kerro.

Jeesuksen huuto ”Voi sinua!” ilmaisee surua. Hän näki Kaikkivaltiaan silmin

onnettomuuden, joka kohtasi niitä, jotka olivat vastahakoisia ottamaan vastaan Jumalan tarjouksen, vaikka hän tuli kohtaamaan heitä. Pelastava sana tuli lähelle, mutta sen kuulleet kovettivat itsensä. Jeesuksen sanoista välittyi selvästi ajatus siitä, että ihmisen syyllisyys lisääntyy sitä enemmän, mitä voimakkaammin Jumala on häntä lähestynyt, jos hän ei siitä piittaa. Tuomio annetaan aina katsoen niihin mahdollisuuksiin, joita ihmisellä on. Siksi viimeinen tuomiokin tulee olemaan oikeudenmukainen ja Jumala hallitsee sen täydellisesti.

Jeesus katseli vielä Kapernaumiakin. Tuohon aikaan se oli kukoistava kaupunki. Sen etuoikeutettu asema oli siinä, että Jeesus asui siellä. Hän opetti siellä paljon enemmän kuin monessa muussa paikassa ja teki monia ihmetekoja. Siellä oli myös Pietarin kotitalo, jonka arkeologit ovat kaivaneet esiin. Huolimatta siitä, että Jumala toimi voimakkaasti tuossa kaupungissa, suurin osa sen asukkaista kääntyi Jeesuksesta pois. Heidänkin kohtaloon Jeesus suri. Hän ei nähnyt ainoastaan sitä onnettomuutta, joka käytännössä kohtasi koko kaupunkia roomalaisten ja juutalaisten välisessä sodassa. Kapernaum ja sen naapurikaupungit tuhottiin. Jeesus suri niiden ihmisten ikuista onnettomuutta, jotka hylkäävät tässä elämässä Jumalan tarjouksen.

Päivän aihe on aina ajankohtainen. Se haastaa meitä sananjulistajia muistamaan oman paikkamme. Sanasta *episkope* johtuvat myös suomenkielen sanat: kait-sijantehtävä (Ap.t. 1:20) ja seurakunnan kait-sijan virka (1.Tim. 3:1). Meidän tulee olla välikappaleina Jumalan valmistaessa etsikkoakojaan ihmisille. Sana veloit-taa myös meitä itseämme ottamaan vaarin kuulemastamme. ”Etsikää Herraa, kun hänet vielä voi löytää, huutakaa häntä avuksi, kun hän on lähellä!” (Jes. 55:6). •

Antti Herkkola

Kirkkoherra, Kalvolan seurakkunta

Itsensä tutkiminen

MATT. 23: 1–12

12. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 16.8.

Joskus Raamatun sana on hyvää ja kaunista, joskus taas se on terävää ja ankaraa.

Koko Jeesuksen toiminnan ajan oli kitkaa Jeesuksen ja fariseusten välillä. Se kulminoitui pääsiäisviikolla Jerusalemissa käytyihin väittelyihin ja lopulta fariseusten harhautuneen uskonnollisuuden paljastamiseen. Fariseusten uskonnollisuudessa oli ensinnäkin ristiriita sanojen ja tekojen välillä. Toiseksi he edellyttivät ihmisiltä pikkutarkkojen perinnäissääntöjen, itse tehtyjen hurskaudenmuotojen täyttämistä (3–4). Kolmanneksi he täyttivät Mooseksen lakia ja omia säädöksiään ihmisten nähden ja ihmisten tähden, että heidän hurskautensa huomattaisiin (5). He etsivät ihmisten kunniaa, jonka taivottelun Jeesus arvioi olevan peittelemätöntä (6–7). Kansan opettajina he asettivat itsensä muiden yläpuolelle (9–10). Laki ja perinnäissäännöt olivat keskeisiä heidän hurskaudessaan – Jumala oli etäinen. Kun Jumala tulee etäiseksi, ihminen nousee jumalaksi. Ja vielä: fariseuksilta puuttui palvelevan rakkauden mieli (11).

Jeesuksen moitteet fariseuksille jatkuvat evankeliumijaksomme jälkeen ”Voi teitä” -huudahduksella. Tästä ja muualtakin Raamatusta löytyy yksityiskohtaisia kuvauksia fariseusten väärän uskonnollisuuden piirteistä. Fariseusten harhan ytimen voisimme koota seuraaviin ajatuksiin: (1) he luottivat siihen, että he omalla elämällään ansaitsevat Jumalan hyväksymisen, (2) heidän uskonnollisuuttaan hallitsivat kirjain ja teot, ei sydän ja henki, (3) heiltä puuttui Pyhän Hengen uudistus, joka uudistaa sydämet uskon ja rakkautteen, (4) he eivät tunteneet armoa vaan ansion, (5) heidän uskonnollisuutensa oli ihmiskeskeistä. Keskipisteenä oli ”minä”, ei Jumala. Näistä tekijöistä voidaan nähdä

yhteydet moniin piirteisiin fariseusten elämässä, ylpeyteen ja itseluottamukseen, omahyväisyyteen, tuomiomieleen, Jeesuksen ja anteeksiantamuksen torjumiin sekä Jumalan sanan pyhyiden tunnon puuttumiseen. He saattoivat asettaa perinnäisääntönsä Mooseksen lain yläpuolelle, vaikka he periaatteessa pitivät kiinni Mooseksen laista (esim. Matt. 15: 5).

Kun ajattelemme nykyaikaista hengenelämää Suomessa, olemme ehkä lähempänä saddukealaisuutta kuin farisealaisuutta. Saddukeukset olivat järkeisuskoisia, eivät uskoneet enkeleihin eivätkä kuolemanjälkeiseen elämään. Heille politiikka oli tärkeämpää kuin Jumala-suhde. Kuitenkin farisealaisuus elää ajattomana ja universaalina. Jos suomalaisen kulttuuriin ei kuulukaan hakeutuminen kirkon etupenkkeihin, elää ajatus mahdollisuudesta elämäntavallaan tulla kelvolliseksi kristityksi. Katse on kääntynyt omaan itseensä, tekoihin, hyvään arvomaailmaan, asenteisiin, eettisyyteen, rukouksiin ja lähimmäisenrakkauteen. Vaikka katse on kääntynyt omaan itseensä, ollaan kuitenkin sokeita oman itsensä pimeälle puolelle, sille, mitä me kristillisellä kielellä nimitämme syntisyydeksi ja olemuksen turmeltuneisuudeksi. Jos puhutaankin synnistä, puhutaan yksittäisistä teoista – ja suhtaudutaan niihin relativovasti. Suvaitsevaisuusvaatimus ja kaiken salliva tasa-arvoajattelu kiinnittävät huomion maailmansisäiseen, immanenttiseen. Pyhä Jumala ja hänen muuttumaton sanansa on pois ihmisten tajunnasta. Demokratia säätää normit oikeasta ja väärästä, tai mitään normeja ei olekaan.

Nykyaikainen suomalainen uskonnollisuus on olemukseltaan lähellä farisealaisuutta siinä, että ajatus Pyhän Hengen uudestisyntyvästä työstä on tuntematon ajatus. Ilman Pyhän Hengen työtä ei synny uskoa Jeesukseen, jonka katekismus ilmaisee sanoilla ”Jeesus – on mi-

nun Herrani, joka on lunastanut minut, kadotetun ja tuomitun ihmisen – – että minä olisin hänen omansa ja palvelisin häntä.” Tästä suhteesta Jeesukseen, ja sen suhteen hoitamisesta, avautuu kristityn elämä. Kristillisyyteen ei tulla eikä kristitynä eletä ”moraali edellä”. Juuri tästä on puhuttava ja kirjoitettava suurilla kirjaimilla: me tarvitsemme Jeesusta, syntisten Vapahtajaa, joka on tie, totuus ja elämä. Hänessä on syntien anteeksiantamus ehdottomana ja täydellisenä.

Rehellinen kristitty tietää, että farisealaisuutta ei voi ulkoistaa. Pieni fariseus meissä nostaa päätään. On salattua ylpeyttä, halua olla jotain, tai surua siitä, ettei ole sen enempää kuin on. Pieni fariseus meissä vertailee itseään toisiin niin kuin Jeesuksen ajan fariseuksetkin vertasivat ihmisiä (”kiitos etten ole niin kuin tuo syntinen”). Jos me olemme luoneet mielikuvia hyvästä kristillisyydestä, joka täyttää tiettyjä mittoja ja normeja, pieni fariseus on nostanut päätään. Jos meille ei riitä se, että saamme olla uskosta vanhurskaita, vain armosta eläviä, pieni fariseus meissä on vahvistunut. Pieni fariseus meissä vie meitä lain tielle, jossa uskon ilo ja rauha ovat kadonneet ja olemme päätyneet omahyväisyyteen tai alamittaisuuden tuntoon.

Vain siinä vapaudessa, jossa usko omistaa Kristuksen, syntyy aitoa rohkeutta, jos on syntyäkseen. Siinä syntyy aitoa intoa, jos on syntyäkseen. Siinä syntyy aitoa rakkautta, jos on syntyäkseen. Jos niitä ei synny, saa elää yksin armosta, eikä armon voi lisätä mitään. Farisealaisuutta on se, että me yritämme lain tietä muuttaa itseämme mielikuvaihanteittemme mukaisiksi. Farisealaisuus meissä menettää voimansa, kun tunnustamme puutteemme, virheemme, heikkoutemme ja keskeneräisyytemme, ja sittenkin elämme armosta Jeesuksessa. ●

Erkki Lehtonen

Jeesus, parantajamme

JOHANNES 9: 1–7, 39–41

13. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 23.8.

Perheeseen syntyi poika. Mikä suuri ilon- ja ylpeydenaihe! Mutta pian: hänellä ei ole näköä. Poikamme ei näe mitään! Mikä syvä surun- ja murheenaihe!

Näin hänen olisi tultava toimeen läpi elämänsä. Muutosta tilanteeseen ei olisi milloinkaan luvassa. Puuttuvaa kykyä miikään ei hänelle palauttaisi. Ihminenhan sopeutuu pakon edessä, kun vaihtoehtoja ei ole. Elämää sokeus väistämättä rajoitti raskaasti. Tilanne oli niin kaukana normaalista, että se pani monet miettimään, miksi: hänen vanhempansa, tutut ja tuntemattomat ihmiset, hänet itsensä. Nyt tuohon vaikeasti vastattavan kysymyksen esittäjiin liittyivät Jeesuksen opetuslapset. – Kenen vika? Kenen syytä on, että hänelle oli tapahtunut näin onnettomasti?

Ilman tätä aistivammaa opetuslapset eivät olisi kiinnittäneet mieheen mitään huomiota, tuskin edes tavanneet. Eihän hänellä olisi ollut syytä olla tien sivussa, jos hän olisi ollut terve. Sokeus toisen kohdalla oli kuitenkin niin merkillepantava seikka normaaliin tapaan näkeville, että se laittoi pohtimaan. Kysymyshän oli ihmisen osasta tässä elämässä. Entä jos tuon sokean tilalla olisinkin minä? Miksi hän on siinä minun sijastani?

Tällainen vastoinkäyminen – tai jotkut muut vastaavat – saavat yhä tänäänkin monet kysymään samaan tapaan. – Mitä pahaa minä olen tehnyt, kun... Miksi minulla tai jollakulla toisella täytyy olla tällainen osa? Ihmisen ajatuksenjuoksu ohjautuu tätä rataa. Kysymättä ei voi olla, mutta kuka voisi antaa vastauksen? Ei selaista vastausta, joka on oman tai toisen rajoittuneen käsityksen tuottama, ja joka voi olla täysin väärä. Sellaisen antaminen ei lohduta tai tuo apua, päinvastoin se voi jättää elämään kuluttavassa epävarmuu-

dessä. Voinko luottaa vastaukseen, jos päädyn johonkin näistä: sattuma, kohtalo, tuntemattomat voimat, jokin rikkomus, jonkun virheet?

Suuria kysymyksiä. Vaikka vastaus ei poistakaan kyseistä ongelmaa, se voi mahdollisesti antaa sen takana olevaan syvempään kysymykseen jonkinlaisen helipotuksen. Mikä on kaiken tämän syy ja tarkoitus – vai onko niitä?

Sitä opetuslapsetkin kyselivät. Heidän lähtökohtansa oli rajattu. Se oli ikaikainen, ja tapaamme sen jo Jobin kirjasta, joka on VT:n vanhinta ainesta. Sokeuden takana täytyy olla jonkun synti. Ei kai muuten mieheltä olisi kielletty hänen silmiensä valoa. Mutta kenen synti? Se ei voi olla kenenkään muun kuin jonkun asianosaisen: henkilön itse tai hänen vanhempansa. Syy löytyy heistä.

Tämän näkemyksen jakoi varmaankin moni ihminen, kenties sokea ja hänen vanhempansakin, siihen alistuneina. Jos näin oli, käsityksen kanssa oli raskasta elää. – Vanhempani tai minä olemme tuottaneet minulle tämän kurjuuden, josta kärsin koko elämäni. Nyt nuokin vieraat kulkijat ovat pysähtyneet toteamaan ja vahvistamaan syyllisyytemme niin kuin niin monet muut, vaikkapa ne rabbit jotka sanoivat ihmisen voivan tehdä syntiä jo kohdussa.

Juuri silloin hänen sisäiseen, pimeään maailmaansa tunkeutuu odottamaton valonsäde. Kuuliko hän varmasti oikein? On joku, joka ei myötäile toisten kanssa tuota lujaa käsitystä aistivian ja synnin välittömästä yhteydestä: *Ei hän eivätkä hänen vanhempansa.* Joku näki hän tilansa aivan toisin kuin muut. Sanojen kuulemisen on täytynyt olla sokealle sähköistävää ja vapauttavaa.

Noiden sanojen myötä hänen elämänsä suuri kysymys oli otettu nyt uuteen käsitelyyn. Hän ei ollutkaan loppuun käsitelty tapaus. Jos en itse, jos eivät vanhempani, kuka sitten? Miksi tämä on osani?

Seurasi merkillinen jatko, joka toi lisää valonsäteitä. Hänen kohdallaan Jumalan tekojen oli määrä tulla julki! Mitä se sitten tarkoitti? Kaikki ei ollut siinä, että hänet ja hänen vanhempansa oli todettu syyllisyyskysymyksessä vapaiksi. Jumala ei ollutkaan hänen kova tuomitsijansa. Sellainen käsitys oli poistunut painamasta häntä. Nyt vieraan suusta kuului sanoja, jotka lupasivat jotakin uutta: – Meidän on tehtävä niitä tekoja, ...minä olen maailman valo. Kuului sylkäisy ja käsien liikkeen ääntä. Jotain oli tapahtumassa. Sitten vieras lähestyi häntä, kosketti levittäen jotakin kosteaa ja pehmeää silmien päälle.

Hän ei voinut tajuta, että Poika teki siinä hetkessä Isän odottamia tekoja. Isä, hän ja Henki muovasivat kerran maan tomua, johon puhallettiin elämän Henki. Nyt Poika puhalsi uudestaan maan tomun. Siinä oli hänen puhalluksensa hänen suustaan tuoma sylki. Tekosarjaa seurasi ohje mennä peseytymään Siiloan lammikolle. Kummallista. Ensin hän itse sotkee minut ja sen jälkeen käskyy peseytymään. Miksi ihmeessä?

Juuri siksi, että Jumalan armahtavan rakkauden ja luomisvoiman oli tarkoitus toteutua hänen kohdallaan. Lammikon vesi liotti maakerroksen hänen silmiensä päältä ja silloin se tapahtui: hän sai katsoa ja nähdä tätä maailmaa silmillään ensimmäistä kertaa. Hän näki veden, mitä oli juuri koskettanut, ja kätensä, jotka oli siihen upottanut, koko altaan alueen. Sokeuden pitkä tie oli kuljettu loppuun. Valo tuli silmiin. Uusi tie oli alkanut. Sille hänet johti tuo vieras mies, Jeesus. Muutamaa tuokiota myöhemmin samana päivänä valo tuli myös hänen sisimpäänsä, ja elämä muuttui.

Kuka ja miksi oli saanut aikaan tämän ihmiselle mahdottoman asian? Vastaus ta perättiin näkönsä saaneelta, ja lopulta sitä oli perättävä näön antajalta itseltään. Eritoten fariseuksia kiinnostoi tapaus ja se, mihin se johtaisi.

Väärin parannettu, he totesivat kulttuuriin yksityiskohdat. Päivä oli sapatti, työn teon kieltävä. Parantaja oli rikkonut sitä. Hän ei voi siksi olla Jumalan mies. Tässä, kuten niin monessa hetkessä Jeesuksen elämässä, ihmisten osat vaihtuivat. Sokeasta tuli näkevä, näkevät osoittautuivat sokeiksi.

Entä tänään? Sanoohan Heprealaiskirje, että Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti. Hän on edelleen täynnä samaa armahtavaa laupeutta kuin niinä päivinä, jolloin Jumalan valtakunnan todellisuus tuli hänen ajallisen tehtävänsä kautta lähelle ihmisiä. Yhä tänään hän etsii, vetää puoleensa, pelastaa ja parantaa. Tätä tapahtuu yhtä lailla kaukana toisissa maailmankolkissa, kuten maanjäristyksen runtelemassa Nepalissa, kuin lähellä. Kun teologian tohtori **Eero Junkkaala** oli opettamassa toissasyksynä maan voimakkaasti kasvavaa nuorta kirkkoa, hän tiedusteli kasvun syistä. Hänelle kerrottiin, että suurin yksittäinen seikka seurakunnan kasvulle tuossa köyhässä maassa on tämä: kun ihmiset huutavat avukseen Jeesuksen nimeä, niin monet paranevat. Heissä ja muissa syttyy usko Jeesukseen.

Jeesuksen nimessä on pelastava ja parantava voima. Kuuluttakaamme ja julistakaamme sitä runsaasti omassa keskuudessaamme. Silloin sokeista tulee näkeviä. Yhä tänäänkin, kun maailman valo loistaa heidän elämäänsä. •

Ilkka Ryttilahti, pastori, Uudenmaan aluejohtaja, Suomen Raamattuopisto

Lesken lantit – rohkeaan uskoon

MARK. 12: 41–44

14. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 30.8.

Syyskesän Lähimmäisen sunnuntain suuri teema on rakkauden kaksoiskäskey. Mitä se on käytännössä, sitä päivän kahden ensimmäisen vuosikerran lukukappaleet ja evankeliumitekstit avaavat, samoin tä-

nään luettava epistolateksti. Lähimmäisyys on Jumalan rakkauden ymmärtämis- ja vastaanottamista ja toimintaa sen motivoimana omassa ympäristössämme.

Evankeliumiteksti lesken rovosta – tai nykykäännöksen mukaan lesken lanteista – ei ensi silmäyksellä puhu lähimmäisen rakastamisesta. Kaikki säästönsä temppe- lin uhriarkkuun lahjoittanutta leskeä on kyllä pidetty kristillisen uhrautuvuuden esikuvana, mutta eikö pikemmin tämä uhraaja ole esimerkki lähimmäisestä, joka tarvitsee apuamme? Miten hän nyt tulee toimeen, kun viimeinenkin ruokaraha on vaivihkaa pantu temppeelialueen naisten ja muun rahvaan esipihassa sijaitsevan arkun torvimaisesta aukosta sisään?

Syvämmälle menen tekstimme on osoitusta uskosta, joka vaikuttaa rakkauden kautta – ja nimenomaan rohkeasta uskosta. Naisen elämänhistoriassa oli jotakin sellaista, että hän nyt uskalsi heittäytyä kokonaan Jumalan varaan. ”Tässä on kaikki, mitä minulla. Tee minulle, mitä hyväksi näet!” Saiko uhraaja ehkä kolehtirahaston välityksellä myöhemmin avustusta tilanteeseensa, sitä emme tiedä.

Rohkea usko ja luottamus, joka tuottaa runsaan avun antamisen tarvitsevalle lähimmäiselle, ei ole meille millään tavalla luontaista. Toki silloin, kun se on sosiaalisesti palkitsevaa, hyväosaisilla on varaa antaa jotakin, näyttävästi jopa viisi- tai kuusinumeroisia summia. Mutta pinnan alle näkevän Jeesuksen mukaan – ja myös Paavalin kuuluisan rakkausrunon mukaan lopputulos voi olla tämä: ”Vaikka jakaisin kaiken omaisuuteni nälkää näkeville – – en sillä mitään voittaisi” (1. Kor. 13:3).

Rohkean uskon suuntaan uskon Jumalan meitä haluavan kuitenkin kasvattaa. Ensin vain täytyy oppia elämän ja Jumalan koulussa: ”Hopeat kullat Herran on, päivämme myös ovat Herran.” Omissa vanhemmissani aikanaan näin, että Jumala ei jää velkaa, vaikka runsaasti antaa.

Varsin pienituloisilla vanhemmillä riitti sydäntä ja rakkautta moneen kohteeseen Jumalan valtakunnan työsarjoilla. Omassa kodissa ei mitään puuttunut. Esimerkkejä tästä Jumalan hyvästä hoidosta ympäristössämme varmaan tunnemme.

Rahasta, köyhyydestä ja rikkaudesta sekä Jumalan todellisesta huolenpidosta puhutaan lisää parin viikon päästä, 16. sunnuntaina helluntaista. Silloin saarnateksti kehottaa välttämään aarteiden kokoamista maan päälle, missä koi, ruoste ja varkaat tekevät tuhojaan (Matt. 6:19–20). Rohkeasti hyvää tekemällä kerrytämme itsellemme aarteen, hyvän perustuksen tulevaisuutta varten ja voitamme omaksemme todellisen elämän (1. Tim. 6:19). •

Reijo Huuskonen

Minun kuormani on kevyt

MATT. 11: 25–30

15. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 6.9.

Ennen tätä tekstikatkelmaa Jeesus oli soimannut Galilean kaupunkeja siitä, että nämä eivät ottaneet häntä vastaan. Tämän jälkeen hän ei kuitenkaan puhkea valittamaan, vaan ylistää Jumalaa. Hänen ylistyksensä koskee sitä, että Jumala on salannut viisailta ja oppineilta oman viisautensa ja ilmoittanut sen lapsenmielisille. Galilean kaupungit ja niiden lainopettajat eivät ottaneet vastaan Jeesuksen sanomaa omassa viisauudessaan. Sen sijaan Jeesuksen opetuslapset, jotka pääosin olivat yksinkertaisia kansanmiehiä, olivat tämän sanoman ottaneet vastaan.

Jeesus ei tässä riemuitse siitä, ettei häntä oteta vastaan, vaan ylistyksen voi kääntää myös tunnustamiseksi, jolloin Jeesus tässä selkeästi alistuu Jumalan tutkimattomaan suunnitelmaan. Siksi Jumalalle on annettava tunnustus sekä siitä, että joku ottaa evankeliumin vastaan, kuin myös siitä, että joku ei sitä ota. Jumala on kaiken Herra ja kaiken yläpuolella.

Myös toisaalla Jeesus sanoo opetuslapsille, että ”te olette saaneet oppia tuntemaan taivasten valtakunnan salaisuudet, mutta he eivät” (Matt. 13.11). Fariseukset eivät ymmärrä, miten Vanhaa testamentia tulee tulkita, koska he eivät tunne Kristusta. Taivaallinen viisus ilmestyy maailmaan Kristuksen persoonassa.

Viisaat kompastuvat usein omaan viisauteensa. Lapsenmieliset puolestaan ottavat avosylin vastaan ilosanoman Jumalan valtakunnasta. Viisaiden ongelma on siinä, että he eivät haluaisi ottaa vastaan Jumalan valtakuntaa sellaisena kuin se on. He eivät voi ymmärtää sitä, että Jumalan valtakunta aukeaa ainoastaan Jeesuksen kautta. Nimitäin koko valtakunnan vastaanottamisen keskipisteessä on se, että ymmärtää kuka Jeesus on ja mitä hän tekee.

Viisaille Jeesuksen aikana ja nykyäänkin idea messiaasta ja valtakunnasta näyttäytyy poliittis-ekonomisena suurena. Juutalaiset viisaat odottivat Messiaan syöksevän Rooman vallasta ja perustavan maanpäällisen valtakunnan, jonka jäsenenä juutalaiset saisivat elää rauhallista ja rikasta elämää. Nykyistenkään ideologioiden ja ”messiaiden” näkemykset valtakunnasta harvoin poikkeavat tästä poliittis-ekonomisesta perusasetelmasta.

Jumalan valtakunta ei ole lähtökohteisesti poliittinen tai ekonominen suure, vaan keskittyy ainoastaan Jeesuksen persoonaan. Hänessä Jumalan tahto koko maailmaa kohtaan tulee näkyviin. Jeesus sanoo, että Isä on antanut kaiken hänen haltuunsa. Tämä tarkoittaa koko Jumalan pelastussuunnitelmaa ja Jumalan valtakunnan salaisuutta eli Jumalan tuntemista. Poika on saanut Isältä kaiken. Hän siis pystyy opettamaan kaiken, mitä ihmiskunnan tarvitsee tietää Isästä. Siksi hän ylittää kaikki sitä ennen ja sen jälkeen tulleet opettajat. Mitään hänen vertaistaan ei ole eikä tule olemaan.

Jeesus sanookin, että ”Poikaa ei tunne kukaan muu kuin Isä eikä Isää kukaan muu kuin Poika ja se, jolle Poika tahtoo hänet ilmoittaa.” Juutalaiset oppineet saattoivat tietää Jumalasta kaikenlaista, mutta ainoastaan Poika tuntee Isän. Vain Pojan tuntemalla ja ottamalla vastaan hänen ilmoituksensa voi päästä Isän luokse. Poika ilmoittaa Isän ja vain Pojan kautta on mahdollista oikeasti tuntea Jumala. Olemme tässä kolminaisuuden syvimmän salaisuuden äärellä. Matteus lähestyy tässä Johanneksen evankeliumista löytyviä teemoja: Isä ja Poika ovat yhtä ja vain Pojan kautta voi päästä Isän luokse.

Sen lisäksi, että Poika ilmoittaa Isän, Jeesus kutsuu kaikki hänen luokseen ottamaan vastaan tämän ilmoituksen Isästä. Erityisesti hän kutsuu luokseen kaikki työn ja kuormien uuvuttamat, joille hän antaa levon. Fariseukset asettivat ihmisille lain noudattamisen suhteen raskaita taakkoja, joita eivät itsekään viitsineet kantaa. Jeesus sen sijaa antaa levon, joka ei tarkoita pelkkää toimeentuloa, vaan virkistymistä ja elpymistä. Jeesus on siis vastakohta fariseusten legalismille, joka orjuuttaen ihmisiä teki heistä valtavan kuorman kantajia.

Jeesus eroaa fariseuksista ja juutalaisista opettajista erityisesti siinä, että hän pitää itseään koko ajan keksipisteessä. Muut juutalaiset opettajat osoittivat aina Tooraan, josta ihminen löysi sen mitä tarvitsee Jumalan edessä. He näyttivät sieltä yhä uusia sääntöjä, joita ihmisen oli noudatettava täyttääkseen Jumalan tahdon. Sen sijaan Jeesus osoittaa Tooran sijasta itseensä. Jeesus on enemmän kuin Mooseksen laki. Häneltä saa levon. Hänen ikeensä on hyvä kantaa. Hänen kuormansa on kevyt. Hän antaa rauhan ja vapauttaa synnin suurista kuormista. Hänen kauttaan jokainen voi tuntea Isän. ●

Santeri Marjokorpi

TM, opettaja, Suomen Raamattuopisto

Jumalan huolenpito

MATT. 6: 19–24

16. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 13.9.

Rakennemuutos ja kipeät leikkaukset olivat avainsanoja, kun keväällä muodostettiin maalle uutta hallitusta. Suomi velkaantui 8000 euron minuuttivauhtia. Jotain oli tehtävä. Kristityt olivat kyllä vuosien varrella varoittaneet kansan päättäjiä tekemästä päätöksistä, jotka ovat Jumalan sanan vastaisia. Jos Jumalan käskyt tietoisesti rikotaan, menetetään Jumalan huolenpito. Sellainen, joka ei näe ja tunnusta Jumalan huolenpitoa, ei kohta rakasta eikä pidä huolta itsestään, lähimmäisistä, luonnosta eikä yhteisistä asioistakaan.

Menneinä vuosisatoina ymmärrettiin Jumalan vitsana sota, sairaus ja nälkä. Jumala veti kansaa niiden kautta parannukseen. Nykyisin vitsavalikoimaan on tullut myös talous. Johtuneeko siitä, että markkinatalousideologian myötä Mammona – jumala on vallannut sydämet. ”Mammona” merkitsee epäjumalaksi muuttunutta maallista omaisuutta, jonka ihminen aina ottaa huomioon, jonka hyväksi tekee työtä ja jolle uhraa elämänsä. Mammona on ankara jumala, joka ei säästä ihmisen aikaa, terveyttä, läheissuhteita, moraalialia eikä ikuista kohtaloa.

Jeesus tarttuu talouden tervehdyttämiseen, rakennemuutoksiin ja leikkauksiin kolmelta suunnalta: Mikä on todella kokouamisen arvoista, pettääkö arvostelukykyisi, ja sydäntä ei voi jakaa.

1. Kummallista, että Jeesus myöhemmissä jakeissa käy niin voimakkaasti torjumaan jokapäiväisistä tarpeista huolehtimista. Eihän syömisestä, juomisesta ja vaatteista huolehtiminen tunnu kovin suurelta synniltä. Jumalalla on omakin osuutensa siihen, että meillä on tarpeemme ja elanto on hankittava kovalla työllä (1. Moos. 3:17). Tiedostetut tarpeemme eivät ole kuitenkaan yhtä kuin kaikki tar-

peemme, niin kuin pakanat ajattelevat (Luuk. 12:30). Jeesus ohjaa tunnistamaan tarpeen, joka on ensin ja tärkein ja avain kaikkiin tarpeisiimme, kysymyksiimme ja ongelmiimme: Jumala ja hänen tahtonsa. Se, joka etsii Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskasta tahtoaan, etsiikin pian vain sitä, mutta saa kaiken tarvittavan sen ohessa (Matt. 6:33).

Ongelma ei olekaan tarve vaan ylijäämä, se, mikä jää välttämättömien tarpeidemme yli. Ruoka ja vaatteet eivät tyydytä, vaan sitten tulevat halu rikastua, kiusaukset ja rahanhimo (1. Tim. 6:8–10). Elämän etumerkiksi tulee ”kerään ja kokoan kaikkea hyvää varastoon ja säästöön moneksi vuodeksi” (Luuk. 12:15–21). Se, mikä on tärkeää, rakasta, luovuttamaton, on aarre, ja siellä on sydän. Maallinen omaisuus on kuitenkin monella tavalla uhattuna, ja yksi uhka on oma hauras elämämme. Se, kuinka paljon leluja meillä on kuollessamme, ei todellakaan ole se juttu. Tyhjin käsin tulimme, tyhjin käsin lähdemme. Alkukielen sana ”aarre” (Joos. 6:19; Jes. 45:3) merkitsee myös aarrekammiota, samaa kuin toinen kreikan sana jakeessa Matt. 6:6. Taivaan aarteita kootaan yksityisissä ja yhteisissä rukouksen huoneissa (Matt. 6:6 ja 21:12, 13). Ajan katoavista aarteista tekee ikuisia vain se, että niitä käytetään lannoittamaan Jumalan peltoa. Rikastumisen pettämättömän neuvon ja taivaallisen alkemian ja rahanpeusun kuvauksen antaa niin Luuk. 16 kuin 1. Tim. 6:17–19. Herra itse sanoi: ”Autuaampi on antaa kuin ottaa” (Ap. t. 20:35)

2. Ihmisen langenneisuuteen kuuluu sekin, että ihminen on taitava petkuttamaan itseään. Tämä koskee sekä suurta kysymystä Jumalasta että moraalien yleisiä periaatteita oikeasta ja väärästä: ihminen yrittää olla tietämättä sellaista, mitä hän ei voi olla tietämättä (Ps 14:1; Room 1:19–32). Mammonan suhteen ihminen on itsensä huippupetkuttaja, vai oletteko ta-

vanheet ihmistä, joka sanoisi rakastavansa yli kaiken omaisuutta. Kuitenkin suuri osa elää kuin käytännön materialistit konsanaan elämän suurena tarkoituksena omaisuuden kokoaminen.

Terve silmä merkitsee kykyä nähdä ja arvioida oikein. Sairaista silmistä antaa esimerkin Sananlaskut 21:4: ”Ylpeät silmät, pöyhkeä sydän – jumalattoman lyhdyt synnin tiellä.” Sairas silmä viettelee (Matt. 5:29) ja näkee roskan veljen silmässä, vaan ei tukkia omassaan. Niin paljon on annettu valoa, että voi nähdä, mutta pimeyttäkin on niin paljon vielä, että voi olla näkemättä (Joh. 3:19–21). Silmät voivat aueta (Luuk. 24:31) kuin suomet putoaisivat (Ap. t. 9:18).

Uskossakin on kysymys katseesta ja sen suunnasta. ”Katsokaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!” (Joh. 1:29). Siitä aloitetaan ja siinä katse myös pidetään (Hepr. 12:2). Erityisen vakava kristitylle ja kirkolle on Herran sana valosta, joka on muuttunut pimeydeksi niin kuin suola on menettänyt makunsa ja muuttunut maantien pölyksi. Jos elävän Jumalan seurakunta, joka on totuuden pylväs ja perustus, menettää valon ja suolan, kuinka käykään jumalattoman maailman (1. Tim. 3:15; 1. Piet. 4:17). Kirkon vastuu on suuri, koska viime kädessä kaikki suuret kysymykset ovat teologisia. Jos toimeentuloni onkin taloudellinen kysymys, on lähimmäisen leipä jo syvästi teologinen kysymys. Tässä kulkee maallisen ja hengellisen rajapinta. Kokoaminen vai jakaminen?

3. Kahta herraa ei voi palvella, sillä sydäntä ei voi jakaa. Ketä rakastaa, pitää arvossa ja palvella? Mitä taas halveksia ja vihata? Vain yksi voi olla sydämen ykkönen. Jeesus asettaa jälleen kerran kuulijansa ja lukijansa ensimmäisen käskyn eteen. Sen mukana pysyy tai kaatuu kaikki. Kuinka voisi halveksia maallista mammonaa? Ainakin antamalla omastaan. Rukoilemme evankeliumin etenemistä ja sielujen pelastusta ja ymmärrämme Jumalan valta-

kunnan työn tarvitsevan varoja. Entä jos Herra sanoo: ne ovat teidän taskussanne? •

Keijo Rainerma

Jeesus antaa elämän

JOH. 5: 19–21

17. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 20.9.

Päivän evankeliumi on osa Jeesuksen vastauspuheesta juutalaisille, jotka vainosivat häntä sen tähden, että hän oli parantanut Betesdan lammikolla kolmekymmentä kahdeksan vuotta sairastaneen miehen. Betesda merkitsee ”laupeuden talo”. Parannelulle se oli nimensä mukaisesti laupeuden vastaanottamisen paikka. Jeesuksella on viesti meille jokaiselle. Jumala on laupeuden isä (2. Kor. 1:3). Johannes viittasi parannelun miehen pitkään sairausaikaan. Ehkä hän halusi osoittaa, että mies oli toivoton tapaus. Hänen suuriin kärsimyksiinsä ei näyttänyt löytyvän apua, kunnes Jeesus valitsi hänet autettavakseen.

Hengellisessä mielessä me kaikki olemme alun perin yhtä avuttomia ja huonossa tilanteessa kuin tuo mies. Olemme kuolemansairaita. Synti on suistanut meidät tilanteeseen, jossa avunsaantimahdollisuutemme ovat typistyneet vain yhteen persoonaan: Jeesukseen. Itse emme pääse parantavan lähteen äärelle, eikä kukaan toinenkaan ihminen kykene meitä sinne omilla voimillaan auttamaan.

Betesdan lammikon tapahtuma puhuttelee alkaen siitä, että Jeesus näki yksilön ihmismassan keskeltä. Yksikään ihminen ei ole Jumalalta kätkössä (Ps. 139:16). Tapahtuma puhuttelee senkin vuoksi, että aloitteen kohtaamiseen teki Jeesus, ei sairas mies. Hän ei edes tiennyt, kuka Jeesus oli. Mies kuitenkin tarvitsi jonkun, joka voi auttaa häntä siellä, missä hän oli, ja sellaisena, kuin hän oli. Jeesus meni hänen luokseen juuri sitä varten. Miehen elämä alkoi aivan kuin uudestaan mutta

ei vain ulkonaisesti. Hän parani hetkessä täydellisesti Jeesuksen laupiaan teon voimasta. Myöhemmin näemme, että hän sai uuden elämän myös hengellisesti. Hän todisti Jeesuksesta avoimesti ja suoraan eikä peitellyt kokemaansa ihmettä.

Juutalaiset eivät lopulta välittäneet enää terveeksi tulleesta miehestä. He kiinnittivät huomionsa Jeesukseen. Hän oli rikkonut sapatin pannaessaan miehen kantamaan vuoteensa kotiin. He arvostelivat Jeesusta lain rikkomisesta. Tästä tilanteesta muodostui yksi Jeesuksen toiminnan taitekohdista. Nyt hän alkoi puhua suhteestaan Isään ja siitä, että hän on Jumalan Poika. Hänen tehtävänä oli tuoda julki Jumalan, Taivaallisen Isän sydämen ajatukset ihmisiä kohtaa. Jeesus osoitti, että Jumala ei ole välinpitämätön inhimillisestä kurjuudesta. Hän tekee hyvää meille äärettömän rakkautensa vuoksi.

Jeesuksen kautta tiedämme, että Isän rakkaus näkyy erityisesti syntien anteeksiantona. Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa. Jeesus kärsi ristillä meidän syntiemme rangaistuksen ja kantoi kadotuksen vaivan, jotta me saisimme siitä vapauden ja pelastuisimme. Meidän alati uudistuva kurjuutemme ei sammuta Jumalan rakkautta, vaan yhä uudestaan hän tulee meidän tykömme. Hän ei lakkaa huolehtimasta luomistaan ihmisistä, vaikka hän lepäsi luomistyönsä jälkeen seitsemäntenä päivänä. Tämän Jeesus halusi kertoa parantaessaan sapatina kauan kärsineen miehen.

Teko osoitti myös sen, että Jeesus ja Isä ovat yhtä. Jeesus on Isän vertainen ja toimii niin kuin Isäkin toimii. Tällaisesta puheesta juutalaiset saivat lisää syytä ottaa Jeesus kiinni ja tappaa hänet Jumalan pilkkaajana. Näin he kapinoivat Jumalaa vastaan, vaikka luulivat puolustavansa Hänen pyhyttään. Heistä ei tullut Jeesuksen seuraajia vaan hänen vastustajiin. Sen sijaan, että he olisivat ylistäneet

Jumalaa Jeesuksen tähden, he kovettivat sisimpänsä. He eivät kuitenkaan voineet Jeesukselle mitään, sillä hänen hetkensä ei ollut vielä tullut.

Tämän päivän evankeliumi on osa Jeesuksen vastauksesta juutalaisten esittämään arvosteluun. Hän korosti, että hänen tekonsa ovat Isästä Jumalasta. Toisin ei voisi olla, sillä Jeesuksessa Kristuksessa Jumala tuli ihmiseksi. Hän jätti kirkkautensa ja tuli maailman pimeyden keskelle. Täällä Hän toteutti Jumalan tahdon, eikä olisi voinut toimia toisin. Hän ei voinut kieltää itseään. Isän tahto oli myös Pojan tahto, sillä he ovat yhtä. Jeesuksen kautta me voimme oppia tuntemaan Jumalan tahdon ja hänen ajatuksensa meitä kohtaan.

Teot, jotka Jeesus oli tehnyt siihen mennessä, kun hän piti tämän puolustuspuheensa, olivat vain esimakua siitä, mitä myöhemmin tulisi tapahtumaan. Kaikki, Jeesuksen vastustajatkin tulisivat näkemään näitä ”suurempia” tekoja. Näillä sanoilla Jeesus viittasi varmaankin kuolemaansa ja ylösnousemukseensa. Emme voi kuitenkaan jättää pois laskuista sitä, mitä Raamattu sanoo viimeisenä päivänä tapahtuvan. Se julistaa kuolleiden ylösnousemuksesta. Haudat aukenevat ja meri antaa kuolleen (Joh. 5:28, 29). Kaikki saavat omakohtaisen todistuksen siitä, että Jeesus voitti kuoleman. Nekin, jotka hylkäsivät Jeesuksen tässä elämässä, herätetään. Heidän tiensä ei kuitenkaan vie kirkkauteen, vaan ikuisen eroon Jumalasta. Jeesuksen omat saavat lunastetun ja kirkastetun ruumiin. Se eroaa vanhasta katoamattomuutensa, kirkkautensa ja voimansa puolesta; se on ”hengellinen ruumis”, ”taivaallisen kuva” (1. Kor. 15:42–49).

Päivän aihe puhuu Jeesuksesta elämän antajana. Tähtäyspiste on ylösnousemuksen kautta tulevassa ikuisessa elämässä. Pikkupääsiäinen tai syksyn pääsiäinen, joksi tätä sunnuntaita on kutsuttu, alleviivaa Jeesuksen tuomaa toivoa. Se on

tulevaisuuteen kohdistuvaa turvallista luottamusta Jumalaan ja Kristukseen kaikissa elämän asioissa (2. Kor. 1:10). Toivo on talletettuna taivaissa (Kol. 1:5). Se kohdistuu ylösnousemukseen ja iankaikkiseen elämään, jonka Jumala on luvannut ennen ikuisia aikoja. Ruumiskin pääsee osalliseksi Jumalan ja Jeesuksen Kristuksen kirkkaudesta (Room. 5:2). •

Antti Herkkola

Kristityn vapaus

MARK. 7: 5–13 TAI MARK. 2: 23–28
18. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 27.9.

Vaihtoehtoisina tarjolla olevat tekstit ovat sisällöltään samantapaisia, mutta niiden tähtäyspiste osoittaa osittain vastakkaisiin suuntiin.

Mark. 7 asettaa rinnakkaisiksi ja toisen- sa poissulkeviksi vaihtoehtoiksi toisaalta Jumalan käskyn ja toisaalta isien perinnäissäännöt. *Korban* (hepr., kreik. *dooron* 'lahja, uhrilahja') oli ennakkoon temppe- lin hyväksi luvattu uhrilahja, jota ei vielä ole annettu (Matt. 27:6 *korbanas* 'temp- pelirahasto'). Lahja temppelelle joko heti annettavana tai kuoleman jälkeisenä testamenttina on tietenkin kaikin puolin hyvä asia. Siihen löytyi myös Raamatusta perusteita. Mutta Jeesuksen ajan lain tul- kitsijoiden mukaan ihminen sai antamalla sen korvata luonnollisen ja neljänteen käskyyn perustuvan huolenpidon, jota ai- kuistuneiden lasten tuli osoittaa ikäänty- neitä vanhempiaan kohtaan silloin, kun nämä eivät enää pystyneet tulemaan toi- meen omillaan. Siis vaikka uhrilahja oli sinänsä Jumalan tahdon mukainen ja jo- pa kirjoitetussa Jumalan sanassa suoras- taan käsketty asia, sitä ei saanut Jeesuk- sen mukaan käyttää turhentamaan toista Jumalan käskyä, huolenpitoa puutteessa olevista omaisista. *Korban* sinänsä ei kuu- lunut isien perinnäissäännöstöön, mutta sen tällainen käyttö kuului. Jumalan käs-

ky kierrettiin sen avulla ja siksi se ansaitsi Jeesuksen tuomion: ”Te teette tyhjäksi Ju- malan sanan.”

Mark. 2 asettaa vastakohtat toisin. Jee- suksen vastauksen fariseuksille avasi ti- lanne, jossa oli myös kysymys Jumalan sa- nan tulkinnasta. Kirjoituksissa oli selkeä työntekokielto sapattina. Se, mikä oli työn tekemistä, jäi tulkinnan varaan. Fariseuk- set tulksivat Jumalan käskyjä, tai osaa niistä, ylikireästi. Se tietenkin tarkoitti, että heidän kunnioituksensa lain käskyjä kohtaan oli aitoa ja vilpittöntä. Farisealai- suus mielletään yleisesti vain silmänlu- meeksi ihmisten nähden toteutuvaksi lain noudattamiseksi, tahalliseksi kaksinaa- maisuudeksi. Tämä ei kuitenkaan vastaa aidosti sitä, mitä kunnan fariseus tarkoit- ti. Ongelmana oli se, etteivät fariseuk- set nähneet metsää puilta. Tuijotettaessa pikkutarkasti lain yksittäisiä käskyjä, oli vaara, että katveeseen jäivät lain yleiset ja johtavat periaatteet, joilla oli todella mer- kitystä, erityisesti lähimmäiseen kohdis- tuvat asenteet. Pilkun viilaus saattoi joh- taa lähimmäisenrakkauden kieltämiseen, joka kuitenkin on rakkauden kaksoiskäs- kyn mukaan lain varsinainen tarkoitus. Lähimmäisyys, ihmisyys, ei saa unohtua.

Vaikka annetut tekstit ovat vaihtoeht- oisia, voinee saarnassa puhua niiden molempien herättämistä kysymyksistä. Teeman ”kristityn vapaus” puitteissa on esitettävä Vähän katekismuksen kysymys: mitä se on?

Kirkkokäsikirjan tämän pyhäpäivän se- loste esittää kristityn vapauden ensiksi- kin vapaudeksi laista siinä merkityksessä, että jumalasuhte ei voi perustua ihmisen omiin tekoihin, ei edes Jumalan käskyjen noudattamiseen. Toiseksi ihminen on va- paa myös suhteessa toisten ihmisten mel- le asettamiin rajoituksiin. Kolmanneksi vapaus koskee meitä sitovia perinnäissään- töjä. Tekstit antavat ymmärtää, että niillä tarkoitetaan sellaisia käyttäytymisen nor-

meja, joilla ei ole aitoja raamattuperusteita. Ne ovat syntyneet jossakin vaiheessa tulkitsemaan, selittämään ja tarkentamaan Jumalan omia, kirjoituksissa annettuja käskyjä, ja niiden syntyajankohdan kulttuurimiljöön loivaksi aikanaan luonnollisen ja järkevän taustan niiden syntymiselle. Mutta uudessa tilanteessa ne voivat olla merkityksellisiä, vailla muuta sisältöä kuin perinteeseen pitäytyminen. Erityisesti herätysliikkeiden piirissä tällaisia normistoja on esiintynyt. Niiden tausta on nimenomaan halu elää vakavasti omantunnon elämää, joka on vain myönteinen asia. Ne eivät kuitenkaan enää kokonaan uudenslaisessa tilanteessa palvele, vaan ne sitovat omiatuntoja orjuuteen. Näistä kaikista Kristus on meidät vapauttanut.

Tämä herättää myös kysymään, onko vaarana langeta toiselle puolelle. Yleisempää kuin tulkita Jumalan tahtoa liian tiukasti lienee tulkita sitä liian väljästi. Näin erityisesti nykyisenä sekularisoituneena aikana, jolloin vanhanaikainen jumalanpelko on kadonnut kulttuurista ja ihmisten yleisestä tajunnasta. Tällöin kaikki puhe Jumalan tahtomasta elämäntavasta koetaan vieraaksi, ja ajatuksia oikeasta ja väärästä ohjaa raamatullinen ajatus: ”Siinä aikaan jokainen teki sitä, mikä hänen omasta mielestään oli oikein” (Tuom. 17:6). Vapauden sijasta tämä johtaa kuitenkin uudenslaiseen orjuuteen. Joko ihminen on vain omien mielitekojensa vietävänä, tai häntä ohjaa yleinen mielipide. Ajan trendeihin sitoutuminen nykyisinä auktoriteetteina merkitsee sellaista ulkoa ohjautuvuutta, jossa syvimmältään valinnat eivät ole vapaita vaan muiden määräämiä.

Elämme jännitteessä, jossa teemme ja jossa on pakko tehdä valintoja. Kristityn omatunto on sidottu Jumalan sanaan. Sen moraalilaki ilmaisee Jumalan tahdon. Kristus on täyttänyt lain, ja siksi olemme vapaat lain tuomiosta ja kirouksesta, mutta silti Jumalan laki elämän omana lakina

velvoittaa meitä pitämään sitä ohjenuoranimme. Jumalan kirjoitettu laki ilmoittaa, millainen elämä on Jumalalle otollista. Tässä jännitteessä toteutuu kristityn vapaus. Se on omantunnon vapautta, jumalasuhteen perustamista yksin Kristuksen sovitusyöhön kohdistuvaan uskoon. Siksi Jumala vanhurskauttaa syntisen ja jumalattoman. Mutta armosta syntisestä anteeksisaava ihminen on kutsuttu sitoutumaan Jumalan tahdon etsimiseen ja noudattamiseen Jumalan sanaa kunnioittaen ja luovalla tavalla hänen kunniaansa ja lähimmäisen parasta etsien. •

Arno Toivanen

Jumalan sanansaattajat

MATT. 18: 1–6 (7–9), 10

MIKKELINPÄIVÄ, ENKELIEN SUNNUNTAI 4.1⁰.

Teksti puhuu lapsista ja enkeleistä. Oetaan ensin nuo enkelit. Heitä ei yleensä näe. Joillain ihmisillä on kokemuksia enkeleistä. Kuoleman lähetessä joku on nähnyt vuoteen vierellä valkopukuisen hahmon, jonka läsnäolo on tavattomasti lohduttanut. On myös sellaisia enkelikokemuksia, joissa enkeli ei näyttäydy, mutta varjelus on aivan ilmeinen, lähes yliluonnollinen. Raamattu antaa enkeleille määritelmän: ”He ovat palvelevia henkiä, jotka lähetetään palvelemaan niitä, jotka saavat osakseen autuuden” (Hepr. 1:14).

Toisaalta on paikallaan todeta, että kristinuskon laitamilla leviää sellaistakin enkelibuumia, joka irtaantuu Raamatun kuvaamasta enkeliopista. Itse asiassa Paavalin teksteistäkin löytyy tähän liittyvä varoitus enkeleiden palvonnasta (Kol. 2:17). Emme palvo enkeleitä vaan Jeesusta.

Keitä olisivat jakeen Matt. 18:10 ”kaikkein vähäisimmät”? Yleensä ajatellaan, että he ovat lapsia, joista luvun alkujakeissa puhutaan. Ehkä tämä on oikea selitys.

Toisaalta on arveltu, että kyseessä olisivat kristityt, Jumalan lapset. Heidän enkeleistönsä Heprealaiskirje (1:14) puhuu.

Tekstin mukaan opetuslapset keskustelevat, kuka heistä on suurin. Mistä moinen aihe? Olisikohan sillä yhteyttä edellisessä luvussa olevaan kirkastusvuorikertomukseen. Siellä kolme opetuslapsijoukon sisäpiiriläistä sai erikoisen hengellisen kokemuksen. Jeesus kielsi heitä kertomasta siitä (Matt. 17:9). Olisiko Pietarilta kuitenkin lipsahtanut jokin pieni maininta vuorikiipeilystä ja Mooseksen ja Elian kohtaamisesta? Tämä olisi heti herättänyt kysymyksen, olivatko vuorikiipeilijät jotenkin etuoikeutettu opetuslapsijoukko. Ehkä nämä todella ajattelivatkin olevansa. Tämä on hengellisistä kokemuksista kertomisen ongelma: syntyy eriarvoisuutta ja kysymys, ovatko toiset parempia kristittyjä kuin toiset. Ne joilta puuttuu kokemus, ajattelevat olevansa huonompia kristittyjä. Ne joilla sellainen on, pitävät itseään muita parempina.

Ehkäpä Jeesus vastaa tähän puhumalla lapsen esikuvallisuudesta kolmesta eri näkökulmasta.

”Joka ottaa minun nimessäni luoksen lapsen, se ottaa tykönsä minut”, sanoo Jeesus. Tämän päivän maailmassa on suunnattomasti kodittomia ja yksinäisiä lapsia. Yksin USA:ssa on laskettu olevan 1,6 miljoonaa koditonta lasta ja koko maailmassa sata miljoonaa katulasta. He ovat haaste meille. Tee jotain heidän hyväkseen ja teet sen Jeesukselle.

Jeesus varoittaa kovin sanoin myös viettelemästä lapsia. Sehän on kuin tämän päivän otsikoista. Lastensuojelu ja huostaanotot puhuttavat. Jeesus haluaa turvata lapselle turvallisen lapsuuden. Se on Jeesuksen tahdon toteuttamista. Aikuisen viettelemiseen ei ole liitetty samanlaisia sanktioita kuin lasten. Aikuinen osaa itse vastata elämästään, mutta lapsi on turvaton ja arvostelukyvytön. Hän on aikuisten

armolla. Siksi lapsen vietteleminen on erityisen raskauttavaa.

Kolmanneksi tulemme pääasiaan. Kääntymys on tulemista lasten kaltaiseksi. Uskossa ei ensisijaisesti ole kysymys älyllisestä suorituksesta vaan pelastuksen lahjan vastaanottamisesta. Kun aikuiselle tarjotaan lahjaa, hän miettii, onko ansainnut sen ja miten voisi antaa vastalahjan. Lapsi ei mieti, vaan ottaa iloiten vastaan kaikki, mitä annetaan. Siksi hän on esikuva aikuisille taivasten valtakuntaan pääsemisessä. •

Eero Junkkaala

Usko ja epäusko

JOH. 7: 40–52

20. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA
11.10.

Evankeliumien joukossa Johanneksen evankeliumi on erilainen. Kolme asiaa korostuu. Ensinnäkin Johannes kirjoitti sellaista, mitä itse oli nähnyt ja kuullut. Ilmeisesti hän muita apostoleja enemmän pysytteli Jeesuksen luona silloinkin, kun muut olivat muualla. Esimerkkinä tästä keskustelu samarialaisen naisen kanssa. (Joh 4) Toisaalta hän saattoi olla hetken poissa paikalta, esimerkiksi Jeesuksen ristin luota, eikä sitten myös kirjoittanut noista hetkistä. Toiseksi Johannes vältti kirjoittamasta sellaista, mitä tiesi muiden evankelistojen kirjoittavan. Tämä merkitsi sitä, että muut evankeliumit olivat jo valmiit (esim. Markus, koska Johannes Markus oli mahdollinen liittymään Pavalin lähetystiimiin jo v. 45 tai 46 jKr ja jättämään Pietarin ja Jerusalemin) tai niitä kirjoitettiin samaan aikaan. Erityisesti Johannes tekee yhteistyötä Luukkaan kanssa, joka kirjoitustyössään joutui tukeutumaan kokonaan toisten kertomaan. Kolmanneksi Johannes kirjoittaa erityisesti uskon syntymiseksi lukijoissa ja siksi tarkkailee Jeesuksen sanojen ja tekojen

vaikutusta ihmisiin uskon näkökulmasta. Andreaasta (kaveri alusta asti) ja Tuomaasta Johannes kirjoittaa enemmän kuin muut, koska Andreaalla oli erityislahjana tuoda ihmisiä Jeesuksen luo ja Tuomas kulki vilpittömistä epäilyksistä vankaan uskoon. Laajasti on kuvattu samarialaisen naisen ja juutalaisen hallitusmiehen tie uskoon. Laajasti on kuvattu myös Betesdan pitkäaikaissairaana, sokeana syntyneen ja syntisen naisen tie valoon ja se, kuinka he erityisellä tavalla kohtasivat juutalaisuuden lakihurskauden ja synagogalaitoksen vastarinnan. Johannekselle ylimmäinen pappi piireineen ja Jerusalemin kerma olivat tuttuja, ja siksi hän seurasi heidän suhtautumistaan Jeesukseen tarkasti salaisena toiveenaan kenties johtajien ja sitä kautta koko kansan kääntymisen. Jeesuksesta käydyn keskustelun ja kiistelön keskellä nytkin ollaan.

Kuohuntaa syntyy aina siellä, missä evankeliumia ja Jeesusta julistetaan. Kiistelemisen uskon asioista tuntuu pahalta, mutta riitaa syntyi Herran itsensäkin sanoista. Väkivallan keinotkin kävivät joidenkin mielessä, eivätkä tuomiot ole outoja nykyisinkään. Se mitä sanotaan Jeesuksesta ja hänen seuraajistaan, kertoo aina hyvin paljon sanojista itsestään. Jeesus haastaa. ”Tämän täytyy olla se profeetta” sanoivat jotkut ja ajattelivat silloin suurta johtajaansa Moosesta ja hänen ennustustaan (5. Moos. 18:15, 18). Toiset menivät vielä pidemmälle: ”Hän on Messias.” Messias-odotukset ovat korkealla, ja hämmästyttävän tarkasti tavallinen väkijoukko tuntee Vanhan testamenttinsa. Toisaalta vaikka kirjoitukset tunnetaan, he eivät tienneet Jeesuksen syntyneen Betlehemissä kuten Daavidkin ja Galilean ja jopa Nasaretin olleen suuren profeetan ennustuksissa (Jes. 8:23; 9:1–; Matt. 4:14–16; Jes. 11). Tietämisen rinnalla on siis suoranaista tietämättömyyttä niin kuin nykyisinkin. Jotkut torjuvat Jeesuksen,

koska elävät sellaisten joskus oppimien väitteiden ja iskulauseiden varassa, jotka on osoitettu paikkansa pitämättömiksi ajat sitten tai luulevat tietävänsä, vaikeivat ole koskaan vaivautuneet katsomaan, mitä Raamatussa oikein sanotaan. Esi-merkkinä vaikka ”tiede on todistanut, etä...” ja ”maa on pannukakku”.

Kiistelyä monin verroin vakavampaa on vaikenava välinpitämättömyys. Ei koske minua eikä voisi Jeesus vähempää kiinnostaa! Entä jos Jumala olisi yhtä piittaamaton näin sanovaa kohtaan? Kiistely on elämän merkki. Jotakin tapahtuu sen sijaan, ettei tapahdu mitään. Puolueeton suhteessa Jeesuksen ei voi olla. Evanke-liumin julistus ei saa koskaan peittää sitä tosiasiaa, että on ratkaiseva ero siinä, eläkö ihminen uskossa Jeesukseen vai ei ja kohtaako ihminen kuoleman ilman uskoa vai Jeesukseen uskoen.

Jotkut kompastuvat asemaansa. Muodollisen kohteliaisuuden ohut kuori repeää ja ääneen lausuttuina purkautuvat ylemmyyden tunto, ylpeys, halveksunta ja viha. Fariseusten suusta kuullaan sanat asema, tieto ja rahvas, jotka ovat tässä yhteydessä asiaan kuulumattomia. Totta on Paavalin kuvaus Jeesuksen seuraajien joukosta (1. Kor. 1:26–29). On järkyttävää, että ihminen arvioi asemansa sellaiseksi tai pitää itseään niin tietävänä tai hyvänä, ettei tarvitse Jeesusta. Ajatelkaa hukkuva, joka ei tartu pelastusrenkaaseen siksi, ettei voi irrottaa siitä, mitä hänellä on, vaan ajattelee, että täytyy olla joku muukin mahdollisuus. Pieni on ihminen! Mutta temppelein järjestysmiehet yllättävät. Palaavat tyhjin käsin. Kysymykseen ”miksi ette tuoneet Jeesusta” odottaisi poliisien vastaavan, ettei ollut sopiva hetki tehdä pidätystä suuren kansanjoukon keskellä, mutta ilmoittavatkin syyksi Jeesuksen poikkeuksellisen sanoman ja sanomisen tavan. ”Yksikään ihminen ei ikinä ole puhunut sillä tavoin kuin hän” (melkein

kuin Pietari, Joh. 6:68). Näin on asia, menköön vaikka virka, sillä sisäsihän palaute melkoisen piikin ammattipuhujille, papeille ja fariseuksille.

Kuin vastauksena kysymykseen, onko kukaan hallitusmies uskonut Jeesukseen, tietää Johannes kertoa Nikodemoksesta. Oli siis joku ja montakin (Joh. 12:42), vaikka yksi astui esiin ja pian heitä oli paljon enemmän (Ap. t. 6:7). Hetkellä, jolloin Jeesuksen vastustajien joukko on liikuttavan yksimielinen, nousee Nikodemoksen käsi puheenvuoropyynnön merkiksi. Vaikka puheenvuoro koskee vain itsestään selvää oikeudenmukaista menettelyä, on asetelma selvä. Läsnäolijat ymmärsivät, että Nikodemos tunnustautuu Jeesukseen uskovaksi. Epäuskon rintamaa on horjutettu! Herjat lentävät. Ellet ylety asiaan, tartu henkilöön!

Säily Jumalan ihmeenä ja salaisuutena se, miksi toiset evankeliumin kuullessaan uskovat Jeesukseen ja miksi toiset jäävät epäuskoon. ”Usko ei ole joka miehen” (2. Tess. 3:2). Epäusko ja Jeesuksen häpeäminen on meissä kaikissa jo geneeissä. Mutta usko on lahja, josta tunnustuskirjamme opettavat: ”Sanaa ja sakramentteja välineinä käyttäen lahjoitetaan Pyhä Henki, joka niissä, jotka kuulevat evankeliumin, vaikuttaa uskon missä ja milloin Jumala hyväksii näkee.” Rouva Lyydiasta kerrotaan: ”Herra avasi hänen sydämensä ottamaan vastaa sen, mitä Paavali puhui” (Ap. t. 16:14). ”Parannuksesta seurakuntamme opettavat, että ne, jotka ovat kasteen jälkeen langenneet, voivat saada syntien anteeksiantamuksen milloin tahansa, kun he kääntyvät, ja että kirkon tulee antaa synninpäästö niille, jotka näin palaavat tehdäkseen parannuksen.” Kun kysyt, mitä voit tehdä epäuskon voittamiseksi ja uskon saamiseksi, vastaan: Sana, sakramentit ja parannus. On parempi kaivata, ikävöidä ja pyrkiä Jeesusta lähemmäksi kuin jäädä rohkeasti syntiin ja entiseen elämänmenoon. ●

Keijo Rainerma

Perusta

**Uskon ja ajattelun avuksi
41. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa.**

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry | OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö | SROS
Suomen teologinen instituutti ry | STI

Vastaava päätoimittaja 2014–2016

Timo Junkkaala | timo.junkkaala@sro.fi
09 5123 9110, 050 545 8446

Toinen päätoimittaja 2014–2016

Timo Eskola | timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri ja taittaja

Paula Eskola | paula.eskola@sro.fi
050 361 4099

Ulkoasun suunnittelu

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2014–2016

Soili Haverinen | soili.haverinen@opko.fi
Ville Kettunen | ville.kettunen@helsinki.fi
Markus Korri | markus.korri@opko.fi
Leif Nummela | leif.nummela@uusitie.com
Elina Rowland | elina.rowland@gmail.com
Arno Toivanen | arno.toivanen@meili.fi
Lauri Vartiainen | lauri.vartiainen@sro.fi

Neuvottelukunta 2014–2016

Keijo Rainerma (puheenjohtaja), Juha Auvinen, Ville Auvinen, Ruth Franzén, Markku Ihonen, Sannelli Juntunen, Lauri Melamies, Jussi Miettinen, Pekka Mäkipää, Olavi Peltola, Tapio Puolimatka, Teuvo V. Riikonen, Niilo Räsänen, Matti Sartonen, Jouko Talonen, Mauri Tervonen, Lauri Thurén, Juha Vähäsarja

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

Yap | tilaajapalvelu@yap.fi
0303 9778

Tilauhinnat 2015

Opiskelijatilaukset 15 €/vuosi, kestotilaukset 39 €/vuosi, määräaikaistilaukset 42 €/vuosi, irtonumerot 7 €.

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) × 193 mm (kork.) 250 €,
½ sivu: vaaka 130 mm × 96,5 mm 140 €,
pysty 62,5 mm × 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5 mm.
Hintoihin lisätään alv. (24 %).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi |
050 361 4099

Kirjapaino

Kirjapaino Uusimaa. Perusta-lehti painetaan ympäristöystävällisesti.

Aikakauslehtien liiton jäsen.
ISSN 0355-7111